

กลยุทธ์ 8S ในการส่งเสริมการอ่านเมื่อห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดดิจิทัล

8S Strategies for Reading Promotion

when The Public Library Transformation to Digital Library

สิริพร ทิวะสิงห์¹

นพกนก บุรุษนันท์²

สุรรัตน์ สิงห์จินดา³

บุญเลิศ บุลท์มันน์⁴

บทคัดย่อ

ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อห้องสมุด ห้องสมุดประชาชนก็จำเป็นต้องปรับตัวในการดำเนินการและการให้บริการ เพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้ใช้และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของห้องสมุดประชาชน กลยุทธ์ 8S เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่านในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1)Sources 2) Show 3)Story 4)Searching 5)Services 6)Share 7)Statistics 8)Staff ซึ่งผู้เขียนได้นำมาใช้ในการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ และสามารถนำไปประยุกต์กับห้องสมุดอื่นๆได้

คำสำคัญ การอ่าน การส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดประชาชน

¹ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น E-mail: tsirip@kku.ac.th

² สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

³ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

⁴ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอขามเฒ่า

Abstract

Digital technology and Internet were main tools for library adaptation of operation and service, including public libraries. These technologies were used to respond libraries user behavior in changeable social context and reading promotion. The 8S strategy is reading promotion strategy for digital age. The strategy is consisted of 8 domains: Sources, Show, Story, Searching, Services, Share, Statistics, and Staff. The 8s Strategy has been applied to reading promotion activity at the Public Library Chalerm Rachakumari, Yang Talat District, Kalasin Province, and it found that the strategy can be adopted for reading promotion arrangement in another libraries as well.

Keywords Reading, Reading Promotion, Public Library

บทนำ

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีแผนในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต เป็นห้องสมุดดิจิทัลเพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันบริการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ชิดประชาชนภารกิจสำคัญในเรื่องการส่งเสริมการอ่านการศึกษาตามอัธยาศัย ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลาย ทั้งอายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ความสนใจในการใช้และความต้องการทรัพยากรสารสนเทศ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดีจะต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าห้องสมุดประชาชนมีความสนใจ ต้องการที่จะอ่าน ได้ลงมืออ่านและอ่านอย่างต่อเนื่อง บังเกิดนิสัยรักการอ่าน นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีบทบาทด้วยกัน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน คือ จัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ วิจัย 2) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน เป็นแหล่งส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมของชุมชน คือ การให้บริการแก่ชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม 4) ศูนย์กลางสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน เช่นเดียวกับห้องสมุดในต่างประเทศ อาทิห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาที่ห้องสมุดต้องมีศักยภาพในการสร้างสิ่งแวดล้อม ให้โอกาส และเพื่อการนำเสนอโดยเน้นผู้อ่านเป็นศูนย์กลาง (Birdi, B., 2003) และการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและให้คำเกี่ยวกับการอ่าน (Reader's Advisory) เป็นบริการหลักที่ ห้องสมุดดำเนินมายาวนานนับเป็นประวัติศาสตร์หนึ่งของประเทศจีน (Sun, L.&Xie, J.,2016).

สำหรับประเทศไทยจากบทบาทและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการอ่านเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ว่าเพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถ สามารถพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลข้อที่ 4 ที่ด้านการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ไว้ในข้อ 4.4 ว่ารัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2014) “กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน” หมายถึง การกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกลอยลางที่จะอ่าน เป็นกิจกรรมที่มีการใช้สื่อประกอบด้วย เพื่อเป็นการพัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและนำความรู้ที่ได้ไปใช้

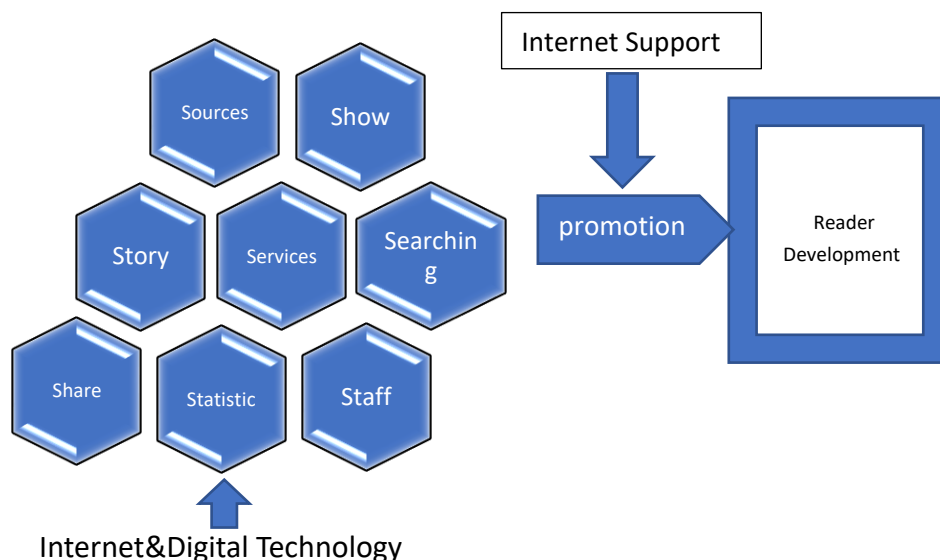
ประโยชน์ (Chulalongkorn University. Faculty of Education, 2001) หรือ หมายถึง การกระทำต่างๆ ที่สถานศึกษาหรือผู้ปกครองจัดขึ้น โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญในการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่าน ของ ตนเองจนมีนิสัยรักการอ่าน จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

จากการศึกษาของสิรินาฏ วงศ์สว่างศิริ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชน ว่า ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ นำกิจกรรมเข้าหาชุมชน หน่วยงาน องค์กรทั้งราชการและเอกชนควรมีส่วนร่วมควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านการสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศ และจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดให้น่าเข้าใช้ (Wongsawangsi, S., 2017) และอนันต์ศักดิ์ พวงอก ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาห้องสมุดประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษสู่ประเทศไทย พบปัญหาในการใช้ห้องสมุดประชาชน คือสภาพปัจจุบันของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษพบว่าผู้ใช้บริการให้คะแนนน้อยที่สุด คือขาดทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-book e-journal หรือ e-newspaper ซึ่งเป็นสิ่งที่คนยุคใหม่ต้องการใช้เพื่อสืบค้นสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทันสมัย ได้คะแนนเฉลี่ย 1.80 อยู่ในระดับน้อย (Phuangok, A, 2020). และการศึกษาของ TK Park ในปี 2551 ได้ศึกษาปัจจัยหรือเงื่อนไขที่หล่อหลอมสู่การสร้างนิสัยการอ่านของคนไทย พบปัจจัยจำเป็นในการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ได้แก่ 1) มีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมรองรับกิจกรรมการอ่าน เพราะการอ่านอย่างต่อเนื่องยั่งยืนจะเกิดและดำรงอยู่ได้ ต้องมีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมสนับสนุน 2) การมีกลไกสนับสนุนกระตุ้นติดตามการอ่าน โดยกลไกดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติสำคัญ คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีสนิทกันเคย มีความเข้าใจเรื่องกระบวนการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการ เตรียมการดี มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง มีภาคีทางสังคมในชุมชน และ ปัจจัยพอเพียง (Sufficient Conditions) ที่ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้แก่ 1) มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งโดยตรง-โดยอ้อม กิจกรรมคือเครื่องมือของกลไกส่งเสริมการอ่าน ในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้และการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้คนให้เกิดขึ้นจากการอ่าน 2) ทรัพยากรเพียงพอ มีคุณภาพ ยังมีความหลากหลายมากเท่าไรก็จะเอื้อให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่องได้มากขึ้นเนื่องจากความไม่ซ้ำหรือเหมือนเดิมจะเปิดพื้นที่ให้แก่การคิด การจินตนาการได้อย่างหลากหลาย (TK Park, 2008)

จากการก้าวสู่โลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีความเป็นโลกดิจิทัล บทบาทหน้าที่ และปัญหาทางด้านการอ่าน จึงเป็นเรื่องท้าทายของห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ผู้เขียนได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกับห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีแผนในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดดิจิทัล ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวางแผนทางเพื่อพัฒนาห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี สู่ Digital Library ซึ่งจะเป็นการทำงานในเชิง Digital Transformation มากขึ้น และยังให้บริการในรูปแบบเดิมควบคู่กันไป ผู้เขียนได้แชร์ความคิดว่าไม่ว่าโลกจะก้าวหน้าไปอย่างไร แต่การอ่านยังเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เพียงแต่รูปแบบของการอ่านและประเภทของทรัพยากรเปลี่ยนไป จึงได้นำแนวทางการส่งเสริมการอ่านในยุคที่ห้องสมุดปรับเปลี่ยนสู่ความเป็นดิจิทัล ซึ่งมีด้วยกัน 8 กลยุทธ์มาใช้ และทำการทดลองฝึกปฏิบัติการในการออกแบบกระบวนการงานโดยใช้บริบทห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ร่วมกัน

กลยุทธ์ 8S ในการส่งเสริมการอ่านเมื่อห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดดิจิทัล

ในปัจจุบันห้องสมุดส่วนใหญ่ได้ปรับจากห้องสมุดแบบดั้งเดิมเป็นห้องสมุดดิจิทัล ผู้เขียนได้นำกลยุทธ์ 8S มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการให้บุคลากรที่ร่วมการประชุมออกแบบงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี สู่ Digital Library เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาทำให้การทำงานง่ายขึ้น เข้าถึงผู้ใช้บริการมากขึ้น และผู้ใช้ได้ใช้บริการได้อย่างสะดวกขึ้น เนื้อหาในบทความนี้จึงเป็นบทความที่ได้จากการถอดบทเรียนจากยกตัวอย่างเครื่องมือที่นำมาใช้ส่งเสริมการอ่านประกอบจากการจัดบริการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอขามเฒ่า และนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประกอบด้วยปัจจัย 8 ประการ ได้แก่ 1)Sources 2) Show 3)Story 4)Searching 5)Services 6)Share 7)Statistics 8) Staff โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กลยุทธ์ 8S ในการส่งเสริมการอ่านเมื่อห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดดิจิทัล

1. **Sources** คือ ทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีความหลากหลายมากขึ้นโดยเพิ่มเติมสื่อดิจิทัลมากยิ่งขึ้น เช่น E-book, E-Journal ห้องสมุดต้องจัดหาสื่อเหล่านี้ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มผู้ใช้บริการ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กผู้สูงอายุ หรือกลุ่มนักเรียน สื่อเหล่านี้ก็จะมีเนื้อหาแตกต่างกัน เช่น กลุ่มเด็กสื่อก็จะเป็นหนังสือ นิทานอิเล็กทรอนิกส์ ผู้สูงวัยก็อาจจะเป็นหนังสือธรรมะหรือสุขภาพ และกลุ่มนักเรียนอาจจะเป็นหนังสือตัว เป็นต้น ดังนั้นก่อนที่จะจัดหาทรัพยากร ห้องสมุดต้องจัดกลุ่มผู้ใช้ให้ชัดเจน เพื่อการจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศได้ครอบคลุมกับผู้ใช้บริการ บางครั้งอาจจะต้องมีการสำรวจผู้ใช้บริการ และใช้ ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลการรับบริการประกอบ ในด้านของทรัพยากรสารสนเทศ มีปัจจัยที่ ต้องคำนึงดังนี้

- ต้องจัดกลุ่มผู้ใช้บริการก่อนเป็นอันดับแรก ถึงจะสามารถเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้แต่ละกลุ่ม
- การจัดหมวดหมู่ของทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องตามเนื้อหา หรือกลุ่มผู้ใช้ (Category) เพื่อความสะดวกในการเข้าถึง

- การจัดหาทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ อาจจะเป็นการผลิตเอง เช่น ทำหนังสือทำมือแล้วนำมาแปลงเป็น E-book (Digitize) สำหรับการซื้อ ซึ่งอาจจะรวมกันซื้อร่วมกันระหว่างห้องสมุดในเครือข่าย หรือ การใช้บริการแหล่งบริการฟรีบนอินเทอร์เน็ต
- การเชื่อมโยงลิงก์ที่ให้เอกสารฟรี ต้องตรวจสอบว่าลิงก์นั้นใช้งานได้หรือไม่ เพื่อความทันสมัยของข้อมูล ไม่ควรคงลิงก์ที่ใช้งานไม่ได้ (Dead Link) ดังนั้นหากมีการเชื่อมโยงลิงก์ควรมีการกำหนดแผนงาน/เวลาในการตรวจสอบลิงก์ให้มีความเป็นปัจจุบันควบคู่ไปด้วย
- สื่อดิจิทัลแตกต่างจากสื่อที่เป็นฉบับพิมพ์ตรงที่จับต้องไม่ได้ และต้องใช้อุปกรณ์เพื่อการอ่าน เช่น Internet, Wi-fi, Tablet, หูฟัง ดังนั้นห้องสมุดควรมีระบบและอุปกรณ์ (Facilities) ไว้รองรับด้วย

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอยางตลาด จัดให้บริการหนังสือที่และวารสารที่เป็นฉบับพิมพ์ และมีการทรัพยากรสารสนเทศประเภทอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น (ได้จากการแปลงฉบับพิมพ์เอกสารของหน่วยงานเป็นฉบับดิจิทัล และประเภทให้บริการฟรี) จัดบริการไวไฟครอบคลุมพื้นที่อาคารห้องสมุดทั้งภายในและภายนอกอาคาร เพื่อสนับสนุนการอ่านจากสื่ออินเทอร์เน็ต จัดให้บริการ Tablet เพิ่มเติมจากเครื่องคอมพิวเตอร์ PC. ที่ผู้ให้บริการใช้อ่าน จากสื่ออินเทอร์เน็ตได้จากบริเวณต่างๆตามอัธยาศัยภายในห้องสมุด และทำการเชื่อมโยงลิงก์เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ร้านอาหาร ที่พัก ทั้ง 18 อำเภอของจังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ชื่อว่า ชิม ช้อป ชิลด์

ภาพที่ 2 สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ภาพที่ 3 บริการให้ยืม Tablet ในการเรียนรู้ส่งเสริมการอ่าน

ภาพที่ 4 บริการคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้และการอ่านสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์

2. **Show** คือ การจัดแสดง จัดแสดงเพื่อให้ผู้ใช้บริการรู้ว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศอะไรเข้ามาใหม่บ้าง ดังที่กล่าวข้างต้นว่าสื่อดิจิทัลแตกต่างจากสื่อที่เป็นฉบับพิมพ์ตรงที่จับต้องไม่ได้ หากเป็นหนังสือหรือวารสารใหม่แบบฉบับพิมพ์ ห้องสมุดจะนำออกมาแสดงที่ชั้นหนังสือใหม่ แต่หากเป็นการส่งเสริมการอ่านในยุคดิจิทัล เว็บไซต์ หรือเฟซบุ๊กเป็นเหมือนแหล่งที่ผู้ใช้โซเชียลมีเดีย และจะเป็นแหล่งหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ใช้บริการเห็นว่าห้องสมุดมีอะไรน่าสนใจบ้าง ในการจัดแสดงมีปัจจัยที่ต้องคำนึงดังนี้

- ช่องทางการจัดแสดงไม่สามารถใช้ 1 ช่องทางแล้วครอบคลุมผู้ใช้ทุกกลุ่ม ดังนั้นจึงควรมีช่องทางการจัดแสดงทรัพยากรที่ควรค่าแก่การอ่านหลากหลายช่องทาง อาจจะเป็นทั้งทางกายภาพและโซเชียล
- รูปแบบหรือวิธีการนำเสนออาจแตกต่างกันไปแตกต่างกันไปตามกลุ่มผู้ใช้บริการ
- สร้างคุณค่าให้กับทรัพยากรที่นำเสนอ ไม่ว่าจะเป็น Quote Word บทสรุป ประเด็นที่น่าสนใจ นั้นหมายความว่าก่อนจะจัดแสดงบรรณารักษ์ต้องรู้จักกับทรัพยากรให้ดี
- การจัดหมวดหมู่ หรือกลุ่ม (Category) เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงเรื่องที่สนใจ ดังห้องสมุดสมัยวิกตอเรีย (Victorian Times Digital Library) ที่มีการจัดทรัพยากรสารสนเทศ

เป็นหมวดหมู่หรือเรื่องที่เป็นที่น่าสนใจของผู้ใช้ในขณะนั้น (Popular Categories) (Doungein, 2012)

- สร้างงานโชว์ที่ยิ่งใหญ่ โดยนำบุคคลสำคัญในวัยนั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอ เช่น การสัมภาษณ์ การถ่ายภาพกับหนังสือ การนำบุคคลในชุมชนมามีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ใช้บริการรับรู้ ว่าทรัพยากรนี้มีคุณค่ากับผู้อ่านมากกว่ามีคุณค่ากับห้องสมุด
- ใช้หลักการโฆษณา สร้างภาพกราฟิกเพื่อการนำเสนอที่น่าสนใจ

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอยางตลาด ได้นำระบบจอทัชสกรีนมาใช้ในการนำเสนอข้อมูล พื้นฐานของห้องสมุด ข้อมูล ชิม ช้อป ชิลด์ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับจังหวัดของตนเอง และรับสมัครสมาชิกผ่านแบบฟอร์มออนไลน์ให้ผู้ใช้บริการเลือกจากเมนูของจอทัชสกรีน ซึ่งผู้ใช้บริการร้อยละ 97 พึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือชนิดนี้ และใช้การนำเสนอการดำเนินกิจกรรมที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดควบคู่ไปกับการนำเสนอบน เฟซบุ๊ก และไลน์

ภาพที่ 5 การนำเสนอทรัพยากรที่น่าสนใจด้วยจอทัชสกรีน

ภาพที่ 6 การนำเสนอหนังสือที่น่าสนใจบนเฟซบุ๊ก

3. **Story** คือ การสร้างเนื้อหาเรื่องราว หรือ Content ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ในข้อ 2 คือการจัดแสดง นอกจากจะเป็นการสร้างคุณค่าต่อทรัพยากรแล้ว ยังเป็นโฆษณาจูงใจในการเลือกที่จะอ่านของผู้ใช้บริการได้ ในการสร้างเรื่องราวสำหรับผู้ให้ทั่วไปต้องมีความน่าสนใจและถูกต้อง เป็นจริง แต่หากสำหรับผู้ที่เป็นเด็ก บรรณารักษ์ต้องทำให้การอ่านเป็นประสบการณ์ที่สนุกสนาน ซึ่งจะส่งเสริมนิสัย

รักการอ่าน และส่งผลให้ผู้อ่านรุ่นเยาว์ในวันนี้จะกลายเป็นผู้อ่านที่มีอายุน้อยกว่าในวันพรุ่งนี้ (Birdi, B.,2003) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างเนื้อหาเรื่องราวมีดังนี้

- เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับทรัพยากรที่จะนำเสนอ หรือประวัติของผู้เขียน หรือคำนำ หรือคำวิจารณ์ ที่สร้างความน่าสนใจ และสร้างคุณค่า สร้างความแตกต่างให้กับห้องสมุด
- มีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์สำคัญ สิ่งที่เป็นกระแส วันสำคัญต่างๆ หรือบุคคลที่ได้รับความนิยมนิยม
- เนื้อหา เรื่องราวต้องอยู่บนข้อเท็จจริง
- ใช้สื่อได้หลากหลายชนิดในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราว เช่น โปสเตอร์ คลิปวิดีโอ Infographic เอกสาร เป็นต้น

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอยางตลาด ได้จัดห้องนิทรรศการถาวร เพื่อเชื่อมโยงไปยังความรู้ที่น่าสนใจและสร้างแรงบันดาลใจในการอ่าน จำนวน 2 ห้อง นอกจากการจัดบริการทางกายภาพที่สวยงามแล้ว ยังได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงดิจิทัล ดังนี้ ห้องที่ 1 ห้องเจ้าฟ้ายอดนักอ่าน ซึ่งแสดงโต๊ะพระที่นั่งครั้งเมื่อสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเปิดห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี พร้อมพระราชนิพนธ์ในพระองค์องพระองค์ท่าน ใช้การอ่าน QR Code ที่ติดไว้ได้ พระฉายาลักษณ์แต่ละรูปเพื่อการอ่านรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับพระฉายาลักษณ์นั้นๆ และมีมัลติมีเดียให้ผู้สนใจได้เรียนรู้เกี่ยวกับพระกรณียกิจของพระองค์ท่าน ห้องที่ 2 คือ ห้องตามรอยกาฬสินธุ์ ที่จัดแสดงนิทรรศการสื่อผสมตามคำขวัญของจังหวัดกาฬสินธุ์ “หลวงพ่อองค์ดำลือเลื่อง เมืองฟ้าแดดสงยาง โปงลางเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไทย ผ้าไหมแพรวา ผาเสวยภูพาน มหาธารลำปาว ไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี” ที่ผู้สนใจสามารถอ่าน QR Code เพื่อเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในนิทรรศการได้ด้วยมือถือ นอกจากนั้นห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอยางตลาด ยังได้ทำการแปลงไฟล์เอกสารบางประเภทเพื่อการเข้าถึงของผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มด้วย ตัวอย่างของการสร้างเนื้อหาประการหนึ่งผู้เขียนได้แนะนำบรรณารักษ์ทำการสแกนปกหนังสือและหน้าสารบัญเข้าไปในรายการ OPAC เพื่อดึงดูดใจผู้ใช้บริการและช่วยกระตุ้นการตัดสินใจเลือกหนังสือจากการสืบค้นได้ เมื่อสร้างเนื้อหาเสร็จผู้ใช้บริการสามารถอ่านเนื้อหาได้จาก QR

Code และมัลติมีเดีย ห้องเจ้าฟ้านักการศึกษา (ดังภาพที่ 7-8) และห้องกาฬสินธุ์ ในการเข้าถึงความโดดเด่นของจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำเนื้อหาจากคำขวัญของจังหวัด (ดังภาพที่ 9-10)

ภาพที่ 7 QR code สำหรับอ่านพระกรณียกิจ

ภาพที่ 8 มัลติมีเดียห้องเจ้าฟ้านักการศึกษา

ภาพที่ 9 นิทรรศการถาวรและเข้าถึงเนื้อหาด้วย QR Code

ภาพที่ 10 มัลติมีเดียห้องกาฬสินธุ์

ตัวอย่างการสร้างเนื้อหาจากเหตุการณ์ต่างๆ ในชุมชน หรือตามความสนใจในแต่ละวัย ดังภาพที่ 11-12 ที่มีการระบาดของไข้เลือดออกในชุมชน และวันวาเลนไทน์

ภาพที่ 11 โปสเตอร์การระบาดของไข้เลือดออกในชุมชน ภาพที่ 12 ความหมายของดอกไม้

4. **Searching** คือ การสืบค้นที่สะดวก เป็นมิตรต่อผู้ใช้ (มีความง่ายไม่ซับซ้อน) สามารถค้นได้ 24 ชั่วโมงแม้ว่าห้องสมุดจะปิดบริการ

- สามารถสืบค้นและแสดงข้อมูลได้มากกว่ารายการบรรณานุกรม เข้าถึงได้เอกสารฉบับเต็ม (Fulltext)
- เชื่อมโยงไปยังลิงค์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- การแสดงผลการสืบค้นควรแสดงผลในรูปแบบของมือถือได้ด้วย
- จัดหาอุปกรณ์ในการสืบค้นให้เพียงพอ ในยุคดิจิทัลนี้อาจจะรวมถึง Tablet ที่เป็นนิยมในการใช้งานเพราะสามารถนำไปใช้ในการสืบค้นได้ทั้งบริเวณของห้องสมุดที่สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าถึง

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอยางตลาด ใช้ OPAC จากส่วนกลาง มีแผนพัฒนาระบบของการสืบค้นให้สามารถเพิ่มปกหนังสือ สารบัญและคำแนะนำหนังสือได้ และใช้ QR Code ในการเข้าถึงข้อมูลที่น่าสนใจ

5. **Service** คือ การบริการ หรืออาจเรียกว่าการขาย งานห้องสมุดคืองานขายบริการ การส่งเสริมการอ่านนับเป็นงานบริการประเภทหนึ่ง เมื่อจัดหาหนังสือหรือมีทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ เข้ามาห้องสมุดสามารถทำการขายด้วยการทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ แยกตามหมวดหมู่แบบร้านหนังสือ อาจพัฒนามีบริการนำส่งแบบ Delivery (คิดค่าบริการ) เพราะกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีหลากหลาย

อาชีพ ไม่มีเวลามาห้องสมุด และในยุคดิจิทัลสื่อโซเชียลมีบทบาทมาก ห้องสมุดทำการขายบริการบนเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก หรือไลน์ได้ แต่ทั้งนี้ในการเก็บและการใช้ข้อมูลผู้ให้บริการเพื่อนำมาใช้ในการจัดบริการต้องคำนึงถึงพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ด้วย (Personal Data Protection Act หรือ PDPA) การบริการเพื่อส่งเสริมการอ่านยุคดิจิทัลมีดังนี้

- ควรมีบริการการจัดอบรม หรือจัดทำคลิป เกี่ยวกับ ในการอ่านเอกสารประเภท E-book, E-Journal, E-Newspaper ให้กับกลุ่มที่ใช้เทคโนโลยียังไม่คล่อง เพื่อแนะนำแหล่งข้อมูลใหม่ และสร้างแรงบันดาลใจในการอ่าน และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์
- จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ Digital Literacy ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในศตวรรษนี้ เช่น การอบรมเกี่ยวกับการอ่านออนไลน์
- จัดกิจกรรมต่างที่บูรณาการกับการอ่าน เช่น การวาดรูปลายเส้น เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมก็แนะนำหนังสือวาดเส้น การแนะนำการอ่านเพื่อหาขณิกอ่าน การอ่านนิทาน อิเล็กทรอนิกส์เปรียบเทียบกับนิทานที่เป็นตัวเล่ม การดูภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ และแนะนำหนังสือเกี่ยวกับจักรวาล เป็นต้น
- จัดตารางกิจกรรมประจำปี ซึ่งครอบคลุมผู้ใช้บริการทุกช่วงวัย
- ใช้บริการแบบออนไลน์สำหรับการนัดหมายบริการ หรือการส่งคำร้องขอใช้บริการ เช่น การส่งคำร้องขอจองหนังสือ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับการแนะนำหนังสือน่าอ่าน ดังภาพที่

13-16

ภาพที่ 13 การจัดกิจกรรมวาดภาพ

ภาพที่ 14 การจัดกิจกรรมชวนน่านอ่าน

ภาพที่ 15 กิจกรรมการอ่าน 2 รูปแบบ

ภาพที่ 16 กิจกรรมหนังสือกับหนังสือ

6. **Share** คือ การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน หรือ ทรัพยากรสารสนเทศผ่านช่องทางต่างๆ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทในการเข้าถึงของผู้ใช้บริการอย่างมาก Sun, L.& Xie, J. (2016) กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชนในประเทศจีน ใช้การแชร์เรื่องราวที่น่าสนใจผ่าน WeChat บล็อก และเว็บไซต์ห้องสมุด และการศึกษาเรื่องการใช้ Social Media ของห้องสมุดในไนจีเรียของ Ezeani, C.N. และ Igwesi, U (2012) เห็นว่า Social Media เป็นโอกาสที่ห้องสมุดจะทำการตลาดในการขายของที่น่าสนใจให้กับผู้ใช้ห้องสมุด

- จำนวนของ Share และยอดไลค์ ทำให้คนสังคมใกล้ชิดกัน การพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้คนอาจจะแก้ปัญหาที่ TK Park พบจากการศึกษาเรื่องปัจจัยของการอ่านได้ (TK Park, 2005)
- การ Share คือการสร้างเครือข่าย (Connection) มีผู้มาช่วยทำงานด้านประชาสัมพันธ์ ในภาพลักษณ์ที่ดีคือการมาแชร์กิจกรรมที่ดีที่ห้องสมุดจัดขึ้น
- การแชร์ข้อมูลอื่นๆมาใช้ประกอบการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ให้ระวังข้อมูลปลอม
- ควรมีการสำรวจการรับรู้ข่าวสารการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน/การใช้บริการเป็นประจำ เพื่อจะได้ใช้ช่องทางที่คนนิยมให้เต็มประสิทธิภาพ

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอยางตลาด ได้นำเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และไลน์มาใช้ในการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เผยแพร่กิจกรรมส่งเสริม

การอ่านผ่านเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และไลน์ เป็นประจำ มีเครือข่ายโรงเรียนในชุมชนที่ช่วยแชร์ข้อมูลกิจกรรมที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนแชร์ข้อมูลจากเฟซบุ๊กของห้องสมุดไปยังเฟซบุ๊กของโรงเรียน รวมถึงมีการสร้างกลุ่มไลน์สำหรับผู้นำชุมชนและกลุ่ม อสม. เพื่อแชร์กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้มีการแชร์ข้อมูลที่นำเสนอจากแหล่งอื่นมาเพื่อประกอบการส่งเสริมการอ่าน เช่น ภาพ Infographic สถิติ หรือลิงค์เอกสารฉบับเต็ม ซึ่งจะเน้นการแชร์จากหน่วยงานที่เชื่อถือได้

7. **Statistics** คือ สถิติ หมายถึงการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการยืมหนังสือ เช่น การยืมรายเล่ม จำนวนการใช้ในห้องสมุด ชื่อผู้ยืม การยืมหนังสือตามหมวดหมู่ สถิติการยืมประเภทสมาชิก สถิติอันดับยอดนักอ่าน หนังสือที่มีการยืมมากที่สุดในแต่ละช่วงเวลา การยืมหนังสือ แยกตามเพศ เป็นต้น สถิติดังกล่าวหากเป็นการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติก็จะรวบรวมสถิติได้ง่าย และสถิติอีกประเภทหนึ่งที่ห้องสมุดควรเก็บรวบรวม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่ห้องสมุดจัดขึ้น อาจจะจำแนกตามประเภทตามกลุ่มผู้รับบริการก็ได้ ในที่นี้อาจจะรวมถึงการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมหรือความพึงพอใจต่อกิจกรรมด้วย

- สถิติเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นข้อมูลในการออกแบบและพัฒนากิจกรรม
- ควรเป็นสถิติที่นำไปสู่การตัดสินใจได้
- หน่วยงาน ช่วงเวลา และประเภทผู้รับบริการในการเก็บรวบรวมสถิติควรเป็นหน่วยงานเดียวกับช่วงเวลาควรมีความชัดเจน และระบุประเภทผู้รับบริการได้อย่างชัดเจน จึงจะสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพบริการได้

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอยางตลาดได้มีการเก็บสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยแยกตามกลุ่มผู้รับบริการ รายงานผลทุกเดือน นำผลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและบริการต่อไป และใช้ Kahoot ในการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านและการเรียนรู้

8. **Staff** คือ บุคลากร ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ หรือ บุคลากรผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมการอ่าน TK Park กล่าวว่า ยุคดิจิทัลรูปลักษณ์ของความรู้กำลังเปลี่ยนแปลงจากหนังสือไปสู่รูปแบบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นอีบุ๊ก ออดิโอบุ๊ก รูปภาพ วิดีโอ เกม บล็อก แอปพลิเคชัน เครือข่ายสังคมออนไลน์ ฯลฯ บทบาทของบรรณารักษ์จึงมีแนวโน้มว่าจะต้องปรับเปลี่ยนไป รวมทั้งจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับ

โลกความรู้ในอนาคตด้วย ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาดิจิทัล มีความสามารถในการดัดแปลงและส่งต่อเนื้อหาเพื่อนำพาความรู้เหล่านั้นไปให้ถึงมือของกลุ่มเป้าหมายด้วยเครื่องมือสมัยใหม่ หรือเรียกได้ว่าเป็น Digital Media Specialist (TK Park, 2015) เช่นเดียวกับบรรณารักษ์ของห้องสมุดประชาชนประเทศจีนที่มีความกระตือรือร้นในการใช้ Social Media เพื่อส่งเสริมการอ่าน (Sun, L. & Xie, J 2016) หรืออาจจะบ่งบอกลักษณะของบรรณารักษ์ในยุคนี้ว่า บรรณารักษ์ดิจิทัล (Premsmith, P., 2007).

- มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรเกี่ยวกับ Digital Literacy ซึ่งสำนักงานข้าราชการพลเรือนกล่าวว่า ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy เป็นทักษะเกี่ยวกับความสามารถ 4 มิติ ได้แก่ การใช้ (Use) ความเข้าใจ (Understand) การสร้าง (Create) และเข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้เพื่อความมั่นคงปลอดภัย การใช้โปรแกรมประมวลคำ การใช้โปรแกรมการคำนวณ การใช้โปรแกรมในการนำเสนอ การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ และการใช้ดิจิทัลเพื่อความปลอดภัย (Office of the Civil Service Commission, 2017).

บุคลากรห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอขามเฒ่า ได้เข้าร่วมกิจกรรม โครงการตามแผนงานการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลและพัฒนาสมรรถนะตนเองให้มีสอดคล้องกับการศตวรรษที่ 21 ซึ่ง กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดได้ให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชน จากผลศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นห้องสมุดดิจิทัล พบว่า ด้านบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล มีความเหมาะสมระดับมาก (Burootmann, N., 2021).

บทสรุป

การส่งเสริมการอ่านด้วยกลยุทธ์แบบ 8S เป็นการอาศัยเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศในยุคดิจิทัลหรือศตวรรษที่ 21 กระบวนการของงานนั้นยังเป็นกระบวนการเดิมของห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นการจัดหาทรัพยากรหรือการบริการ แต่จะมีการใช้

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อ Social Media มาช่วยสร้างสื่อในรูปแบบดิจิทัลรวมถึง การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง ในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชนควร ส่งเสริมการอ่านผ่านสื่อโซเชียลควบคู่ไปกับการส่งเสริมการอ่านภายในห้องสมุดแบบ Onsite ซึ่งจะ สัมพันธ์กับกายภาพและการจัดระบบที่ดีของห้องสมุดด้วย ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการอ่านรูปแบบ ใด การออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต้องเชื่อมความสัมพันธ์กับทรัพยากรสารสนเทศ เครื่องมือ วิธีการ ผู้ให้บริการ กับผู้อ่าน โดยเน้นผู้อ่านเป็นศูนย์กลาง (Birdi, B., 2003) สามารถสร้างความเข้าใจให้ เกิดความอยากรู้อยากอ่านหนังสือ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ผ่านการส่งเสริมให้เกิดการอ่านและเรียนรู้ จากหนังสือที่มีคุณภาพทั้งแบบเป็นสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างชุมชนรักการอ่านผ่านสังคม โซเชียลให้เห็นความจำเป็นและความสำคัญของการอ่าน เป็นการกระตุ้น แนะนำให้อ่านรู้ อยากรู้อยากอ่าน หนังสือให้มีการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย สามารถนำความรู้จากหนังสือไปใช้ ประโยชน์เกิดความ เข้าใจในเรื่องต่างๆดีขึ้น และในที่สุดพัฒนาการอ่านจนถึงขั้นที่สามารถวิเคราะห์ คือจับประเด็น จากการ อ่านและสังเคราะห์ผลการอ่านได้ และกลยุทธ์ 8S นี้เมื่อนำมาใช้ในบริบทของห้องสมุดประชาชนเฉลิม ราชกุมารี อำเภอขามเฒ่า พบว่ามีความสอดคล้องกับบริบทของสภาพห้องสมุดที่เปลี่ยนแปลงไป มี ความสอดคล้องกับสถานะปัจจุบันและพฤติกรรมของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้ที่ไม่ได้เป็น สมาชิกห้องสมุด เป็นห้องสมุดที่มีภาพลักษณ์ทันสมัยเป็นที่ตอบสนองความชื่นชอบของผู้ใช้บริการต่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ บุคลากรห้องสมุดเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ผู้เขียนจึงเห็นว่าห้องสมุดต่างๆ สามารถนำ แนวคิดกลยุทธ์ 8S ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Birdi, B. (2003). Reader development. In Elkin, J., Birdi, B. and Denham, D. (Eds.) *Reading and Reader Development: The Pleasure of Reading*, 30-58, London : Facet Publishing.
- Burootnann, N. (2021). *Research and development results on the development of a public library model to be a digital library under the Office of Non-National Education, Kalasin Province*. Kalasin: The office of Kalasin Non-formal and informal Education Center. (In Thai).

- Chulalongkorn University. Faculty of Education. (2001). *Librarian, Teacher Training Manual*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (In Thai)
- Doung-in, S. (2012). *Social interfaces to digital libraries*. Doctoral Dissertation, Ph.D. University of Strathclyde, Glasgow, United Kingdom.
- Ezeani, C.N. & Igwe Si, U. (2012). Using Social Media for Dynamic Library Service Delivery: The Nigeria Experience. *Library Philosophy and Practice*, 814, 1-8.
- Ngamwittayaphong, U. (2011). Factors Affecting to Promote Reading Culture in Thailand. In *Thailand Conference on Reading 2011*. Retrieved 1 June 2021 from <https://www.tkpark.or.th/stocks/extra/000bdc.pdf>
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2014). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan*. Retrieved 1 June 2021 from <https://kku.world/70kk8>.
- Office of the Civil Service Commission. (2017). *Digital Literacy Project*. Retrieved 16 July 2021 from <https://kku.world/70kk8>.
- Phuangok, A. (2020). Developing Strategies of Public Libraries in Sisaket Province toward Thailand 4.0. *Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC)*, 18(2), 69-86. (In Thai).
- Premsmith, P. (2007). Digital Library Education. *Library Science Journal*, 27(1), 1-13.
- Sun, L. & Xie, J. (2016). An Exploration of Reading Promotion and Readers' Advisory at Chinese Public Libraries. *Reference & User Services Quarterly*, 56(2); 96-107.
- TK Park. (2008). *Research Project on Attitudes and Reading Behavior of Thai People*. Retrieved 1 June 2021 from <https://www.tkpark.or.th/stocks/extra/00067d.pdf>. (In Thai)
- (2015). *The Librarian of the Future and the Future of Librarians*. Retrieved 1 June 2021 from <https://kku.world/uehm5>. (In Thai).
- Wongsawangsir, S. (2017). Reading Promotion of Public Library in Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences Review*, 19(2), 143-154.